

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om republikens presidents kansli samt till lag om upphävande av vissa stadganden i statstjänstemannalagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en ny lag om republikens presidents kansli skall stiftas på grund av att den nya statstjänstemannalagen trädde i kraft den 1 december 1994. Nu gällande lag om republikens presidents kansli hänvisar till den upphävda statstjänstemannalagen, som stiftades 1986. De stadganden som gäller tjänstemännen

vid republikens presidents kansli skulle sammanföras i en egen lag utan hänvisningar till statstjänstemannalagen. Det föreslås att de stadganden i statstjänstemannalagen som gäller kanslichefen vid republikens presidents kansli upphävs.

Avsikten är att de föreslagna lagarna skall träda i kraft den 1 januari 1996.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Den gällande lagen

I lagen om republikens presidents kansli (1099/87) stadgas om kansliets organisation och uppgifter, kanslichefen och dennes ställföreträdare, republikens presidents och kanslichefens beslutsfattande i frågor som gäller kansliet, kansliets personal samt tillämpningen av statstjänstemannalagen och statens tjänstekollektivavtal på kansliet, tjänstemännens anställningsvillkor och justering av dessa, förhandlingsförfarandet i fråga om anställningsvillkoren, ändringssökande, andra myndigheters biståndsskyldighet, säkerställandet av att presidentämbetet kan utövas och iakttagandet av statsbudgeten samt om republikens presidents och kansliets arkiv och om tystnadsplikt. Lagen trädde i kraft den 1 januari 1988.

2. Den nya statstjänstemannalagen och den nya lagen om riksdagens tjänstemän

2.1. Allmänt

Statstjänstemannalagstiftningen reviderades i sin helhet genom den nya statstjänstemannalagen (750/94), som trädde i kraft den 1 december 1994. Genom den nya lagen gjordes tjänsteförhållandet mer likt arbetsavtalsförhållandet. På grund av reformen blev det nödvändigt att stifta en ny lag om riksdagens tjänstemän. Det är även nödvändigt att stifta en ny lag om republikens presidents kansli, eftersom båda lagarna hänvisar till statstjänstemannalagen.

2.2. Statstjänstemannalagen

Syftet med statstjänstemannalagen är dels att säkerställa att statens uppgifter sköts ef-

fektivt och ändamålsenligt samt så att kraven på rättssäkerhet uppfylls och dels att säkerställa tjänstemännens rättigheter i förhållande till arbetsgivaren. Detta syfte är den huvudsakliga orsaken till de återstående skillnaderna mellan tjänsteförhållande och arbetsavtalsförhållande. Dessa skillnader gäller framför allt tjänstemännens tjänsteansvar och skyldigheter, fastställandet av uppgifter på annat sätt än genom avtal samt bl.a. ett utnämningssförfarande som tryggar tjänstemännens oberoende ställning och oavbruten fortsättning på ett tjänsteförhållande om en tjänsteman har sagts upp olagligt.

Nytt i det statliga tjänsteförhållandet är bl.a. möjligheten att avtala med en tjänsteman om anställningsvillkoren. Frågor om vilka avtal kan ingås är närmast frågor i anknytning till en tjänstemans avlöning, arbetstid, semester och uppsägningstider. Överenskommelse om villkor som är sämre än villkoren i ett tjänstekollektivavtal får dock inte ingås.

Enligt den nya lagen kan utnämning till tjänsteförhållande för viss tid ske på de grunder som stadgas i lagen. Sådana grunder är arbetets art, ett vikariatarrangemang, praktik eller grundad anledning som sammanhänger med tjänstens art eller verksamheten vid ämbetsverket. Tidigare kunde utnämning för viss tid ske endast till vissa tjänster som angavs i förordning. Förfarandet ersätter dessutom systemet med tillfälliga och tjänstförrättande tjänstemän. Också en vikaries uppgifter och avlöning kan avvika från en ordinarie tjänstemans uppgifter och avlöning. I dessa fall inrättas ingen tjänst. Finns det inga lagstadgade grunder för utnämning för viss tid, har en tjänsteman rätt till ersättning.

Den nya lagen har medfört vissa ändringar också i fråga om tjänstemäns anställningstrygghet. Grunderna för uppsägning av skäl som beror av tjänstemannen följer i huvudsak lagen om arbetsavtal (320/70). Också upplösning av ett tjänsteförhållande har blivit möjligt. De högsta tjänstemännen skall såsom för närvarande kunna sägas upp då skäl därtill föreligger. Lagen innehåller också ett stadgande om uppsägning av tjänsteman av ekonomiska eller med produktionen sammanhängande orsaker.

Permitteringsstadgandena blev en del av den permanenta lagstiftningen. Permitteringsgrunderna ändrades så, att permittering

kan tillgripas som ett lindrigare alternativ också när grund för uppsägning föreligger. Både i stadgandet om uppsägning och stadgandet om permittering föreskrivs uttryckligen att grunden förutom en konkret minskning av uppgifterna dessutom kan vara att ämbetsverkets möjligheter att erbjuda arbete har försämrats.

Den nya lagen innehåller inte längre några stadganden om disciplinärt förfarande av samma slag som det tidigare. En tjänsteman kan dock fortfarande ges varning. Stadgandena om inrättande och indragning av en tjänst samt om behörig myndighet flyttades i huvudsak till förordningen. De tidigare 50 tjänstemannanämnderna har ersatts med en nämnd.

Avgångsåldern för tjänstemän har sänkts från 67 år till 65 år. Denna ändring träder i kraft den 1 januari 1996.

Statstjänstemannalagen skall enligt lagens 3 § 1 mom. bl.a. inte tillämpas på riksdagens justitieombudsman och biträdande justitieombudsman, inte heller på tjänstemännen vid riksdagens, republikens presidents, statsrevisorernas, riksdagens justitieombudsmans och Finlands delegations i Nordiska rådet kanslier eller vid Riksdagsbiblioteket, om inte annat stadgas genom lag.

2.3. Lagen om riksdagens tjänstemän

Stadganden som motsvarar stadgandena i statstjänstemannalagen tillämpas också på tjänstemännen vid riksdagen, dock med de undantag som följer av riksdagens ställning och uppgifter. Riksdagen har på förslag av talmanskonferensen antagit en ny lag om riksdagens tjänstemän (1373/94). Denna lag trädde i kraft den 1 januari 1995.

Lagen innehåller de behövliga stadgandena om tjänstemännen vid riksdagen. I lagen hänvisas således inte på samma sätt som i den tidigare motsvarande lagen till de tillämpliga stadgandena i statstjänstemannalagen. De stadganden som gäller tjänstemännen vid riksdagen ingår i en enda lag. De ändringar som eventuellt görs i statstjänstemannalagen blir inte heller direkt tillämpliga på riksdagens tjänstemän.

3. Propositionens mål och centrala förslag

Den föreslagna lagen om republikens pre-

sidents kansli skall innehålla behövliga stadganden om tjänstemännen vid republikens presidents kansli. I lagen skall således inte på samma sätt som i den gällande lagen hänvisas till statstjänstemannalagen. Därigenom kommer de stadganden som gäller kansliets tjänstemän att ingå i en enda lag. Det blir lättast att tillgodogöra sig innehållet i stadgandena på det sättet. De ändringar som eventuellt görs senare i statstjänstemannalagen blir inte heller direkt tillämpliga på kansliets tjänstemän.

Den föreslagna lagen om republikens presidents kansli innehåller också ett antal stadganden som inte är tjänstemannarätt, utan som följer av kansliets särställning som en organisation som enbart bistår republikens president och som är erforderliga för att kansliet skall kunna sköta denna uppgift på ett ändamålsenligt sätt enligt presidentens anvisningar. Sådana är bl.a. stadgandena om republikens presidents och kanslichefens beslutsfattande i frågor som gäller kansliet,

fastställande av tjänstetyper, behörighetsvillkor, andra myndigheters skyldighet att bistå med handräckning, säkerställande av att presidentämbetet kan utövas i händelse av arbetskonflikt, budget, arkivering och sekretess.

4. Propositionens verkningar

Propositionen har inga ekonomiska eller organisatoriska verkningar.

De föreslagna nya stadgandena om utnämningen av tjänstemän för viss tid ger goda möjligheter till en ändamålsenlig organisering av uppgifterna.

5. Ärendets beredning

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag. Under beredningen har företrädare för kansliets personal hörts.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

1.1. Lag om republikens presidents kansli

1 §. Denna paragraf formulerar lagens tillämpningsområde så, att lagen inte gäller bara tjänstemännen vid republikens presidents kansli och dessa tjänstemäns tjänsteförhållande utan också kansliets verksamhet i allmänhet. Lagen skall reglera kansliets verksamhet uttömmande, om inte annat stadgas i den. Enligt 3 § 1 mom. statstjänstemannalagen tillämpas lagen inte på tjänstemännen vid republikens presidents kansli, om inte annat stadgas genom lag. Statstjänstemannalagens stadganden om kanslichefen för kansliet föreslås bli upphävda.

2 §. I paragrafen skall stadgas om kansliets uppgifter.

Nytt i detta stadgande är att före detta presidenter för republiken skall tillhandahållas de tjänster de behöver. I budgeten för detta år har 248 000 mk reserverats för detta ändamål. År 1994 var anslaget 210 000 mk. President Koivisto tillhandahålls arbetsrums-, sekreterar-, arkiv-, transport- och säkerhetstjänster.

3 §. Kanslichefen skall vara chef för kansliet. Vid förhinder för kanslichefen skall en tjänsteman som utses av republikens president vara hans ställföreträdare. Till ställföreträdare kan utses en eller flera tjänstemän.

4 och 5 §§. I dessa paragrafer beskrivs beslutanderätten vid kansliet. Den allmänna behörigheten skall tillkomma kanslichefen, som enligt republikens presidents anvisningar skall avgöra alla de ärenden beträffande vilka beslutanderätten inte har förbehållits republikens president eller anförtrotts en tjänsteman. Kompetensfördelningen motsvarar fördelningen i den gällande lagen.

Enligt 87 § 1 mom. 6 punkten regeringsformen för Finland utnämner presidenten bl.a. chefen för och föredragandena vid republikens presidents kansli. I 4 § 1 mom. 2 punkten i förslaget upprepas detta stadgande. Presidenten skall dessutom, i fråga om tjänstemän som han har utnämnt, besluta om uppsägning, förflyttning, av provning beroende tjänstledighet, avstängning från tjänsteutövning samt kvarstående i tjänsten efter uppnådd avgångsålder. I fråga om avlöningarna gäller att presidenten skall besluta en-

dast om kanslichefens avlöning. Presidenten skall fortsättningsvis fatta de i 4 § 1 mom. 2 punkten nämnda utnämningsbesluten i statsrådet. Övriga beslut i enlighet med den föreslagna lagen skall presidenten fatta utanför statsrådet. Detta förfarandet har ansetts ändamålsenligt och en övergång till det föreslagna systemet kan ske utan ändring av regeringsformen, eftersom ärenden som avgörs utanför statsrådet kan betraktas som förvaltningsärenden som gäller kansliet.

Kanslichefen skall fatta beslut i andra än i 4 § nämnda personalärenden och också i andra förvaltningsärenden vid kansliet, om inte beslutanderätten särskilt har anförtrotts någon annan tjänsteman.

Enligt den gällande lagen utfärdas närmare stadganden om verkställigheten av lagen genom kanslistadgan, som är en förordning. Enligt förslaget skall republikens president utfärda närmare bestämmelser om kansliet genom kanslistadgan, vilken han skall fastställa utanför statsrådet. Kanslistadgan, om vilken skall stadgas i 61 §, skall vara en handling närmast jämförbar med en arbetsordning. En motsvarande överföring neråt av behörigheten och normnivån gjordes i samband med revideringen av lagen om riksdagens tjänstemän. Då upphävdes inte endast lagen i fråga utan också det av riksdagen godkända tjänstereglementet och stadgades att kanslikommissionen skall utfärda närmare bestämmelser om tillämpningen av lagen om riksdagens tjänstemän.

6 §. I 1 mom. denna paragraf nämns de högsta tjänsterna vid kansliet. Utöver dem kan sådana tjänster finnas som räknas upp i kanslistadgan. Också angående tjänster som föredragande, beträffande vilka gäller att presidenten beslutar om utnämning, skall kunna bestämmas i kanslistadgan. Detta är ändamålsenligt därför att tjänstestrukturen skall kunna ändras smidigt enligt de krav som verksamheten ställer.

Enligt 2 mom. kan uppgifter vid kansliet skötas också av andra statstjänstemän som genom förflyttning, förordnande eller kommandering eller på något annat sätt har ställts till kansliets disposition. Vid kansliet tjänstgör för närvarande tjänstemän från polis-, försvars- och utrikesförvaltningen som utrikespolitiska medarbetare, adjutanter, i säkerhetsuppgifter och som sekreterare.

7 §. Enligt denna paragraf kan tjänster inrättas med anslag som står till förfogande

för avlöningar. Det totala antalet anställda vid kansliet får 1995 uppgå till högst 81 årsverken.

Enligt 4 § 2 mom. 1 punkten statstjänstemannalagen kan tjänsten som kanslichef vid republikens presidents kansli inte inrättas eller dras in eller dess benämning ändras, om den inte har specificerats i statsbudgeten. Paragrafens 2 mom. skall innehålla ett motsvarande stadgande. I stället upphävs nämnda punkt i statstjänstemannalagen.

8 §. De tjänstemän som presidenten utnämner skall som hittills utnämnas utan att tjänsten förklaras ledig. Däremot skall andra tjänster besättas efter sedvanligt ansökningsförfarande.

De allmänna behörighetsvillkoren skall fastställas enligt regeringsformen. Behörighetsvillkoren för enskilda tjänster skall bestämmas i kanslistadgan, på samma sätt som enligt nu gällande lag. På grund av det ringa antalet anställda och uppgifternas art är det inte nödvändigt att behörighetsvillkoren för de enskilda tjänsterna anges i lag. Endast en fink medborgare skall kunna utnämnas till tjänsten som kanslichef. Stadgandet i 2 mom. om detta motsvarar 7 § 1 mom. 1 punkten statstjänstemannalagen, vilket lagrum föreslås bli upphävt.

9 §. Det nya förfarandet enligt statstjänstemannalagen om anställning av personal i tjänsteförhållande för viss tid utan att tjänster inrättas skall bli möjligt också vid kansliet.

10 §. Denna paragraf är vad innehållet beträffar likadan som den paragraf i statstjänstemannalagen som gäller provotid. Utnämning på provotid skall inte vara möjlig när det gäller tjänster till vilka republikens president utnämner tjänstemän. Tjänsteförhållandet för en tjänsteman som utnämns på provotid skall inte kunna upplösas på grunder som stadgas i 11 § eller i övrigt på osakliga grunder.

11 §. Denna paragraf skall gälla myndighetens skyldighet att behandla sina tjänstemän opartiskt. Paragrafen skall vad innehållet beträffar motsvara 11 § statstjänstemannalagen. Enligt 1 mom. skall en myndighet inte få försätta någon i särställning på grund av börd, nationalitet, religion, ålder eller politisk verksamhet eller fackföreningsverksamhet eller någon annan därmed jämförbar omständighet. I 2 mom. hänvisas i fråga om förbud mot diskriminering på

grund av kön till lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/86).

12 och 13 §§. En myndighet skall inte få förbjuda en tjänsteman att ansluta sig till eller höra till en förening. Också påtryckning för att få en tjänsteman att ansluta sig till eller förbjuda honom att utträda ur en sådan skall vara förbjudet. Den föreslagna 12 § motsvarar 12 § i statstjänstemannalagen. Om en myndighets skyldighet att låta en tjänsteman komma i åtnjutande av sina förmåner och rättigheter enligt tjänsteförhållandet skall stadgas i 13 §, som motsvarar 13 § i statstjänstemannalagen.

14—20 §§. I förslaget 14—20 §§ skall stadgas om tjänstemäns allmänna skyldigheter. En tjänsteman skall enligt 14 § utföra sina uppgifter på behörigt sätt och utan dröjsmål samt iakttä bestämmelserna om arbetsledning och övervakning. En tjänsteman skall också uppträda så som hans ställning och uppgifter förutsätter. Paragrafen motsvarar i likhet med stadgandet i 15 § om förbud att mottaga mutor motsvarande stadgandet i statstjänstemannalagen.

En tjänsteman, som har till uppgift att företräda arbetsgivaren, skall enligt 16 § inte i en förening som representerar anställda vid kansliet få ha en sådan ställning att hans verksamhet i föreningen står i strid med nämnda tjänsteåliggande. Enligt den föreslagna 17 § skall en tjänsteman inte få utnyttja, ej heller olovligen för annan röja sådan omständighet i tjänsten som kommit till hans kännedom och som enligt vad som särskilt stadgats eller bestämts skall hållas hemlig. Detsamma skall gälla annans hälsotillstånd eller omständighet som på grund av sakens beskaffenhet annars uppenbarligen inte får röjas. Nämnda paragrafer motsvarar vad innehållet beträffar motsvarande paragrafer i statstjänstemannalagen. Stadganden som gäller bisyssla skall ingå i 18 §. Stadganden med i huvudsak motsvarande innehåll ingår i 18 § statstjänstemannalagen. En tjänsteman skall på begäran lämna myndighetens upplysningar om sina förutsättningar att sköta tjänsten och han kan åläggas att genomgå kontroll eller undersökning av hälsotillståndet, om detta är nödvändigt för bedömningen av hans förutsättningar att sköta sina uppgifter. De direkta kostnaderna för dessa kontroller och undersökningar betalas enligt 19 § av statsmedel. De motsvarande stadgandena i statstjänstemannalagen har

samma innehåll.

Enligt den föreslagna 20 § skall en tjänsteman för viss tid kunna förflyttas till arbete hos en annan arbetsgivare än kansliet, om förflyttningen förbättrar tjänstemannens förutsättningar att fullgöra sina tjänsteåligganden eller främjar varaktigheten i tjänstemannens anställningsförhållande eller sysselsättandet av tjänstemannen. Förflyttningen förutsätter samtycke av tjänstemannen och den mottagande arbetsgivaren. Under denna tid står tjänstemannen i tjänsteförhållande till kansliet. Denna paragraf överensstämmer med motsvarande paragraf i statstjänstemannalagen.

21 §. Det föreslås att i denna paragraf tas in stadganden om tjänstledighet för kansliets tjänstemän. Stadgandena skall ha samma innehåll som 23 § statstjänstemannalagen.

22 §. Enligt paragrafens 1 mom. skall en statstjänsteman, som utnämns för viss tid till en tjänst vid republikens presidents kansli vara tjänstledig från den tjänst till vilken han har utnämnts den tid han är i kansliets tjänst. Enligt 2 mom. skall detta dock inte gälla riksdagens tjänstemän. Denna paragraf motsvarar 10 § i den gällande lagen.

23 §. Det föreslås att i 23 § tas in ett stadgande om varning som motsvarar 24 § statstjänstemannalagen.

24 §. Allmänna stadganden om uppsägning av tjänsteförhållande skall ingå i 24 §. Den skall i huvudsak motsvara 25 § statstjänstemannalagen. Förteckningen i 2 mom. över de skäl av vilka en tjänsteman inte kan sägas upp avviker dock från motsvarande förteckning i statstjänstemannalagen i det avseendet att som sådant skäl inte skall nämnas en tjänstemans deltagande med stöd av en tjänstemannaförenings beslut i en av föreningen vidtagen stridsåtgärd. Till denna del följer förslaget strukturen i 23 § lagen om riksdagens tjänstemän.

25 §. Enligt paragrafen kan republikens president, när det finns orsak därtill, säga upp en tjänsteman som han har utnämnt. Samma stadgande ingår i 26 § 1 punkten statstjänstemannalagen i fråga om kanslichefen, vilket lagrum föreslås bli upphävt.

26 §. Enligt 1 mom. har en myndighet rätt att säga upp en tjänsteman om tjänstemannens uppgifter eller kansliets möjligheter att erbjuda honom uppgifter minskar väsentligt och inte bara tillfälligt. De nämnda uppsägningsgrunderna skall dock begränsas av de

omständigheter som nämns i 24 § 4 och 5 mom. I 2 mom. nämns de situationer då grund för uppsägning inte anses föreligga. Som en sådan skall anses en situation där uppsägningen har föregåtts eller följts av att en person i fråga har anställts för liknande uppgifter och inga ändringar har skett i ämbetsverkets verksamhetsbetingelser under motsvarande tid. En situation, där de omorganiseringar av uppgifterna som uppges som orsak till uppsägningen inte de facto minskar de tillbuds stående uppgifterna vid ämbetsverket eller ändrar uppgifternas art, kan inte heller betraktas som grund för uppsägning.

27 §. En myndighet som med stöd av 1 mom. verkställer uppsägning och en tjänsteman kan avtala att tjänsteförhållandet upphör omedelbart med anledning av uppsägningen, utan hinder av vad som stadgas om uppsägningstiden. Då har tjänstemannen dock rätt till ersättning som motsvarar lön för uppsägningstiden. Detta stadgande överensstämmer med motsvarande stadgande i statstjänstemannalagen. Stadgandet om återtagande av uppsägning i 2 mom. har samma innehåll som motsvarande stadgande i statstjänstemannalagen.

28 §. Denna paragraf innehåller stadganden om en permitterad tjänstemans rätt att säga upp sitt tjänsteförhållande och till lön för uppsägningstiden, om myndigheten säger upp tjänstemannen före utgången av permitteringstiden. Stadgandena stämmer överens med motsvarande stadganden i statstjänstemannalagen.

29 §. I denna paragraf föreslås bli stadgat om den tid som skall iaktas vid uppsägning. Stadganden med samma innehåll ingår i 30 § statstjänstemannalagen.

30 §. På de grunder på vilka ett tjänsteförhållande kan sägas upp med stöd av 26 § 1 mom., skall en myndighet kunna omvandla ett tjänsteförhållande till ett tjänsteförhållande på deltid, räknat från utgången av uppsägningstiden. Ett motsvarande stadgande ingår i 31 § statstjänstemannalagen.

31 §. En tjänstemans tjänsteförhållande skall kunna upplösas genast, om tjänstemannen grovt bryter mot eller åsidosätter sin tjänsteplikt. Ett stadgande med samma innehåll ingår i 33 § statstjänstemannalagen.

32 §. I denna paragraf skall stadgas om förfallande av rätten att upplösa ett tjänsteförhållande. Stadgandena motsvarar 34 § statstjänstemannalagen.

33 §. Den allmänna avgångsåldern för kansliets tjänsteman skall på samma sätt som i fråga om tjänsteman som omfattas av statstjänstemannalagen vara 65 år. Tjänsteförhållandet skall upphöra utan uppsägning eller annan åtgärd, vars syfte är att tjänsteförhållandet skall upphöra, vid utgången av den månad under vilken tjänstemannen uppnår avgångsåldern.

34 och 35 §§. I det föreslagna 9 kap. skall stadgas om permittering av tjänstemän. En myndighet kan enligt 34 § 1 mom. med iakttagande av 14 dagars varsel permittera en tjänsteman, om myndigheten kan säga upp tjänstemannen med stöd av 26 § 1 mom.. I de situationer, där ingen grund för permittering föreligger, skall en tjänsteman med stöd av 34 § 2 mom. i stället kunna permitteras för högst 90 dagar. Detta skall förutsätta att tjänstemannens uppgifter eller kansliets möjligheter att erbjuda honom uppgifter tillfälligt har minskat. Medan ett tjänsteförhållande består kan enligt 34 § 3 mom. på myndighetens eller en tjänstemans initiativ överenskommelse träffas om permittering av tjänstemannen.

Permittering skall enligt 35 § 1 mom. inte hindra en tjänsteman från att under permitteringstiden utföra annat arbete. Med stöd av 2 mom. i nämnda paragraf bibehåller tjänstemannen under permitteringstiden rätten att bo kvar i en bostad som ställts till hans förfogande på grundval av anställningsförhållandet. Om vägande skäl kräver det kan myndigheten upplåta en annan lämplig bostad för en tjänsteman vars tjänsteutövning har avbrutits på grund av permittering. De flyttningkostnader som föranleds härav ersätts av statens medel.

36 och 37 §§. Enligt den föreslagna 36 § skall myndigheten sedan den konstaterat att permittering är nödvändig omedelbart och, om möjligt, senast tre månader före permitterings början tillstålla tjänstemannaföreningen förhandsmeddelande om permitteringen. I förhandsmeddelandet skall nämnas permitterings orsak, beräknade begynnelsepunkt och längd. I den föreslagna 37 § skall stadgas hur meddelande om permittering skall ges, hur den tidpunkt då en permittering börjar eller upphör kan ändras eller en permittering återkallas. Dessa stadganden motsvarar 38 och 39 §§ statstjänstemannalagen.

38 §. I 1 mom. skall räknas upp de situa-

tioner där en tjänsteman kan avstängas från tjänsteutövning och i 2 mom. skall anges, i vilken situation en tjänsteman är berättigad till lön för uppsägningstiden. Stadgandena motsvarar i sak 40 § 2 och 3 mom. statstjänstemannalagen.

39 §. Enligt 1 mom. skall till en tjänsteman som stått i långvarigt anställningsförhållande till staten betalas avgångsbidrag, om anställningsförhållandet har upphört till följd av att han blivit uppsagd med stöd av 26 § och det på grund av hans ålder eller av annan orsak är svårt för honom att få ett nytt arbete. Momentet skall motsvara 41 § 1 mom. statstjänstemannalagen. Enligt 2 mom. skall kanslichefen besluta om avgångsbidrag till en tjänsteman och bidraget skall utbetalas av statskontoret. Till denna del följer förslaget strukturen i 39 § 2 mom. lagen om riksdagens tjänstemän, enligt vilket motsvarande beslut i fråga om riksdagens tjänstemän fattas av kanslikommissionen. Om anställningsförhållandet fortsätter, skall enligt den föreslagna paragrafens 3 mom. till tjänstemannen betalas personligt stöd för frivillig yrkesinriktad vuxenutbildning enligt vad kanslichefen bestämmer. Detta stadgande motsvarar i sak 39 § 3 mom. lagen om riksdagens tjänstemän, enligt vilket motsvarande beslut fattas av kanslikommissionen.

40 och 41 §§. En tjänsteman som har sagts upp skall enligt 40 § kunna beviljas periodisk ersättning till dess han får ett nytt arbete. Enligt 40 § lagen om riksdagens tjänstemän kan kanslikommissionen bevilja motsvarande ersättning.

Grundar sig ett lagakraftvunnet beslut som gäller avgångsbidrag, utbildningsstöd eller periodisk ersättning på felaktig eller bristfällig utredning, skall kanslichefen enligt 41 § 1 mom. kunna ta upp ärendet till ny behandling. Om återkrävande av avgångsbidrag och utbildningsstöd skall stadgas i 2 mom., som motsvarar 43 § 2 mom. statstjänstemannalagen.

42 §. Angående anställningsvillkoren för kansliets tjänstemän skall gälla vad som stadgas, bestäms eller i tjänstekollektivavtal är överenskommet om anställningsvillkoren för statens tjänstemän, om inte kanslichefen bestämmer något annat.

Av 1 § (751/94) lagen om statens tjänstekollektivavtal och 3 § statstjänstemannalagen följer att lagen om statens tjänstekollektivavtal inte tillämpas på tjänstemännen vid repu-

blikens presidents kansli, och således inte heller ett statligt tjänstekollektivavtal om inte annat stadgas i lag. Med det föreslagna stadgandet i 42 § skulle basarrangemangen gällande de statliga anställningsvillkoren komma att utsträckas till att omfatta kansliets tjänstemän, dock med det undantaget att kanslichefen vid behov skall kunna avvika från dessa allmänna bestämmelser t.ex. när värvandet eller kvarhållandet av personal eller andra vägande skäl kräver det. Förhandlingar skall vid behov föras om anställningsvillkoren med de tjänstemannaföreningar som kansliet har godkänt som förhandlingsparter.

43 §. En tjänsteman som anser att kansliet inte till honom har utgivit en ekonomisk förmån av tjänsteförhållandet sådan den borde ha varit, skall enligt 1 mom. skriftligen få yrka rättelse hos kanslichefen. Enligt 2 mom. skall rättelseyrkande dock inte få framställas i ärenden som enligt denna lag omfattas av förhandlingsförfarandet. Stadgandet motsvarar i sak 43 § 2 mom. lagen om riksdagens tjänstemän.

44 §. I denna paragraf skall stadgas om ändringssökande. Ändring i kansliets beslut som gäller tjänstemans bisyssla (18 §), förflyttning för viss tid till arbete hos en annan arbetsgivare (20 §), avstängning från tjänsteutövning (38 §) och rättelseyrkande (43 §) skall få sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Härvid iakttas vad som i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50) stadgas om ändringssökande. Högsta förvaltningsdomstolen skall behandla ärendet i skyndsam ordning.

45—47 §§. I 45 och 46 §§ skall stadgas om återkrävande av lön eller annan ekonomisk förmån av anställningsförhållandet som utbetalts utan grund. Stadgandena motsvarar 60 och 61 §§ statstjänstemannalagen. Den föreslagna 47 §, i vilken skall stadgas om återkrav i vissa fall av förmåner som betalts till en tjänsteman för tiden för tjänstledighet är vad innehållet beträffar likadan som 63 § statstjänstemannalagen.

48 §. Denna paragraf motsvarar 64 § 1 mom. statstjänstemannalagen.

49 §. Enligt 1 mom. skall huvudregeln vara att en tjänsteman anses ha avgått från sin tidigare tjänst räknat från den tidpunkt då han utnämns till en annan statlig tjänst, om inte något annat stadgas i lag. Enligt 2 mom. skall myndigheten dock kunna bevilja

en tjänsteman vid kansliet tjänstledighet, om han för viss tid utnämns till en annan statlig tjänst. Har den som för viss tid utnämns till en tjänst vid kansliet tidigare utnämns till en tjänst där, skall han vara tjänstledig från den sistnämnda tjänsten under den tid han sköter den förstnämnda tjänsten.

50 §. Uppsägning och upplösning av ett tjänsteförhållande skall enligt 1 mom. ske skriftligen. Innan en tjänsteman avstängs från tjänsteutövning eller sägs upp med stöd av 24 eller 25 §§, ett tjänsteförhållande upplöses eller en tjänsteman ges varning, skall tjänstemannen enligt 2 mom. ges tillfälle att bli hörd i saken. Enligt 3 mom. skall i kanslistadgan kunna bestämmas om hörande av tjänstemannaföreningen innan beslut fattas om permittering av en tjänsteman, uppsägning eller avstängning från tjänsteutövning eller upplösning av tjänsteförhållandet. Detta stadgande skall i sak motsvara 52 § 3 mom. lagen om riksdagens tjänstemän, enligt vilket motsvarande beslut fattas av kanslikommissionen.

51 §. Denna paragraf skall innehålla stadganden om arbetsintyg och den motsvarar 67 § statstjänstemannalagen.

52 §. I denna paragraf skall stadgas om preskriptionstid som gäller förmåner. Har inte förhandlingar till följd av meningsskiljaktighet om tolkningen av anställningsvillkoren krävts eller annat yrkande på ekonomisk förmån av tjänsteförhållande framställts inom tre år från utgången av det kalenderår under vilket prestationen borde ha ägt rum, skall rätten till förmånen vara förverkad.

53 §. Paragrafens 1 mom. innehåller ett stadgande om att det stadgas särskilt om en tjänstemans rätt till ålders-, invalid-, arbetslöshets- och deltidspension samt om familjepension efter honom. Enligt 2 mom. skall republikens president kunna bevilja extra pension till den som hör till eller tidigare har hört till kansliets personal. Denna paragraf motsvarar 15 § 1 och 2 mom. i den gällande lagen.

54 §. Paragrafens 1 mom., som gäller stöd som betalas till de anhöriga såsom en förmån som motsvarar grupplivförsäkring, motsvarar 15 § 3 mom. i den gällande lagen. Enligt 2 mom. skall stödet beviljas och utbetalas av statskontoret.

55 §. Paragrafens 1 mom., som gäller handräckning, motsvarar i sak 16 § 1 mom. i den gällande lagen. Begreppet handräck-

ning skall definieras i 2 mom. Enligt 16 § 2 mom. i den gällande lagen avses med handräckning att ge upplysningar som nämns i 32 § regeringsformen, att tillhandahålla utredningar och myndighetstjänster, att ställa personal till förfogande i det syfte och på det sätt som stadgas i lagen. Med personal som ställts till förfogande avses dem som har förflyttats, förordnats, kommenderats eller i övrigt ställts till presidentens förfogande. Enligt 2 mom. i förslaget skall begreppet handräckning vara allmänare och öppnare. Till innehållet skall det dock i huvudsak motsvara den gällande lagen.

56 §. Denna paragraf, som gäller säkerställandet av att presidentämbetet kan utövas oberoende av stridsåtgärder, motsvarar 17 § i den gällande lagen.

57 §. Denna paragraf, som gäller tjänsteforsforum, motsvarar 18 § i den gällande lagen.

58 §. Stadgandet i den föreslagna 58 § om införande av inkomster och utgifter för republikens president och kansliet i budgeten samt om tillämpning av budgeten motsvarar i sak 19 § i den gällande lagen.

59 §. Om republikens presidents arkiv skall vid behov stadgas genom förordning. Ett motsvarande stadgande ingår i den nu gällande lagen. Med stöd av sistnämnda stadgande har getts en förordning om republikens presidents arkiv (105/94), som trädde i kraft den 1 mars 1994.

60 §. Stadgandet om tystnadsplikt i fråga om ärenden och handlingar som handläggs av republikens president och kansliet motsvarar i sak 21 § i den gällande lagen. Angående tystnadsplikten i fråga om ärenden och handlingar som handläggs av republikens president och kansliet skall i regel gälla vad som stadgas om allmänna handlingars offentlighet. Republikens president skall dock beträffande vissa ärenden eller handlingar kunna utfärda från detta avvikande bestämmelser i den av honom fastställda kanslistadgan eller i ett enskilt ärende besluta något annat.

61 §. Enligt denna paragraf skall närmare bestämmelser om kansliets verksamhet utfärdas i kanslistadgan. Kanslistadgan skall fastställas av republikens president med stöd av den föreslagna 4 § 1 mom. 1 punkten. Enligt förslaget skall kanslistadgan inte längre vara en förordning, utan närmast en handling jämförbar med en arbetsordning.

62 §. I denna paragraf föreslås bli stadgat om lagens ikraftträdelsestidpunkt, om den författning som upphävs samt om fullmakt att vidta åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter innan den träder i kraft.

63 §. Denna paragraf skall innehålla ett ikraftträdelsestadgande, med stöd av vilket en tillfällig tjänsteman vid kansliet när lagen träder i kraft skall överföras till ett tjänsteförhållande för viss tid enligt 9 § 1 mom. för den tidsperiod eller annars begränsade tid för vilken han har anställts som tillfällig tjänsteman eller utnämnts till tjänsteförordnande tjänsteman.

1.2. Lag om upphävande av vissa stadganden i statstjänstemannalagen

I 4 § 2 mom. 1 punkten statstjänstemannalagen stadgas att tjänsten som kanslichef vid republikens presidents kansli inte får inrättas eller dras in eller dess benämning ändras, om den inte har specificerats

särskilt i statsbudgeten. I 7 § 1 mom. 1 punkten i lagen stadgas att endast en finsk medborgare kan utnämnas till tjänsten som kanslichef och i 26 § 1 punkten att kanslichefen kan sägas upp då skäl därtill föreligger. Nämnda lagrum föreslås bli upphävda, eftersom stadganden med motsvarande innehåll skall ingå i 7, 8 och 25 §§ lagen om republikens presidents kansli.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1996.

3. Lagstiftningsordning

Lagförslagen kan behandlas i den ordning som stadgas i 66 § riksdagsordningen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

L a g

om republikens presidents kansli

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Tillämpningsområde

1 §

Om verksamheten vid republikens presidents kansli, om tjänstemännen vid republikens presidents kansli och dessa tjänstemäns tjänsteförhållande samt om statstjänstemän som sköter uppgifter inom kansliet gäller vad som stadgas i denna lag.

2 kap.

Uppgifter och beslutsfattande

2 §

Republikens presidents kansli (*kansliet*) skall i enlighet med de anvisningar som republikens president ger, bistå republikens

president i uppgifter som hör till presidentämbetet, sköta presidentens administrativa åligganden samt se till att republikens president och presidentens familj får de personliga tjänster som de behöver. Kansliet svarar för presidentens personliga säkerhet och säkerheten i de lokaliteter som han förfogar över.

Kansliet sköter de i 1 mom. avsedda uppgifterna i nödvändig utsträckning också i de fall som avses i 25 § regeringsformen.

Kansliet svarar för att också före detta presidenter i republiken får de tjänster som de behöver inom ramen för de anslag som för ändamålet anvisats i statsbudgeten.

3 §

Chef för kansliet är kanslichefen.

Vid förhinder för kanslichefen är hans ställföreträdare en av republikens president förordnad tjänsteman.

4 §

Republikens president

- 1) fastställer kanslistadgan för kansliet,
- 2) utnämner kanslichefen och föredragandena vid kansliet samt förordnar ställföreträdare för kanslichefen,
- 3) beslutar, i fråga om tjänstemän som han har utnämnt, om uppsägning, förflyttning och av provning beroende tjänstledighet samt om avstängning från tjänsteutövning,
- 4) beslutar om kanslichefens avlöning, samt

- 5) beslutar om rätt för en tjänsteman som han har utnämnt att kvarstå i tjänsten efter uppnådd avgångsålder.

Republikens president fattar andra än i 1 mom. 2 punkten avsedda beslut enligt denna lag utanför statsrådet.

5 §

Kanslichefen

- 1) utnämner och anställer annan än i 4 § 1 mom. nämnd personal, om inte någon annan tjänsteman har förordnats att sköta denna uppgift,
- 2) beslutar, i fråga om tjänstemän som han har utnämnt, om uppsägning, förflyttning och av provning beroende tjänstledighet samt om avstängning från tjänsteutövning,
- 3) ingår avtalen om anställningsvillkoren med tjänstemännen vid kansliet och säger upp avtalen,
- 4) beslutar om beviljande av periodisk ersättning, samt
- 5) beslutar om andra frågor som gäller kansliet, om inte något annat följer av denna lag.

6 §

Vid kansliet finns en tjänst som kanslichef samt tjänster som rådgivare för och specialmedarbetare till republikens president, en tjänst som slottsfogde samt andra tjänster om vilka bestäms i kanslistadgan. Vid kansliet kan utnännas också andra tjänstemän samt anställas personal i arbetsavtalsförhållande.

Uppgifter vid kansliet kan skötas också av andra statstjänstemän som genom förflyttning, förordnande eller kommendering eller på annat sätt har ställts till kansliets disposi-

tion för att sköta bestående eller tillfälliga uppgifter inom dess verksamhetsområde.

3 kap.

Inrättande av tjänster

7 §

Tjänster kan inrättas med anslag som står till förfogande för avlöningar.

Tjänsten som kanslichef får inte inrättas eller dras in eller dess benämning ändras, om den inte har specificerats i statsbudgeten.

4 kap.

Utnämning och allmänna behörighetsvillkor

8 §

Kanslichefen och föredragandena vid kansliet utnämns utan att tjänsterna har förklarats lediga.

Till tjänsten som kanslichef kan utnännas endast en finsk medborgare.

Andra tjänster än de som avses i 1 mom. skall ledigförklaras innan de besätts, om inte den utnämmande myndigheten av särskilda skäl i enskilda fall bestämmer något annat.

Behörighetsvillkoren för tjänsterna anges i kanslistadgan.

9 §

En person kan utnännas till tjänsteman för viss tid eller annars tidsbegränsat, om arbetsart, ett vikariat, interimistisk skötsel av uppgifter som hör till en vakant tjänst eller praktik förutsätter ett tjänsteförhållande för viss tid. Härvid utnämns tjänstemannen inte till en tjänst utan till ett tjänsteförhållande.

En tjänst kan besättas för viss tid eller annars tidsbegränsat, om grundad anledning som sammanhänger med tjänstens art kräver det.

10 §

Vid utnämning av en tjänsteman kan det bestämmas att tjänsteförhållandet under en provotid på högst sex månader kan upplösas av såväl den utnämmande myndigheten som tjänstemannen. Tjänsteförhållandet får dock inte upplösas på sådana grunder som avses i 11 § eller annars på osakliga grunder.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller inte tjänstemän som utnämns av republikens president.

5 kap.

Myndigheternas och tjänstemännens allmänna skyldigheter

11 §

En myndighet skall bemöta sina tjänstemän opartiskt så att ingen utan fog särbehandlas på grund av börd, nationalitet, religion, ålder, politisk verksamhet eller fackföreningsverksamhet eller någon annan därmed jämförbar omständighet.

Om förbud mot diskriminering på grund av kön stadgas i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/86).

12 §

En myndighet får inte förbjuda en tjänsteman att ansluta sig till eller höra till en förening, inte heller utöva påtryckning på honom för att få honom att ansluta sig till en förening eller förbjuda honom att utträda ur en sådan.

13 §

Myndigheten skall se till att tjänstemännen kommer i åtnjutande av sina förmåner och rättigheter enligt tjänsteförhållandet.

14 §

En tjänsteman skall utföra sina uppgifter på behörigt sätt och utan dröjsmål. Han skall iaktta bestämmelserna om arbetsledning och övervakning.

En tjänsteman skall uppträda så som hans ställning och uppgifter förutsätter.

15 §

En tjänsteman får inte fordra, acceptera eller ta emot en ekonomisk eller någon annan förmån, om detta kan försvaga förtroendet för honom eller myndigheten.

16 §

En tjänsteman till vars tjänsteåligganden hör att företräda arbetsgivaren får inte i en förening som representerar anställda vid kansliet ha en sådan ställning att hans verksamhet i föreningen står i strid med nämnda tjänsteåliggande.

17 §

En tjänsteman får inte utnyttja, och inte heller olovligen för annan röja sådan omständighet som i tjänsten kommit till hans kännedom och som enligt vad som särskilt

stadgats eller bestämts skall hållas hemlig eller som gäller annans hälsotillstånd eller som på grund av sakens beskaffenhet annars uppenbarligen inte får röjas.

18 §

En tjänsteman får inte ta emot eller inneha en bisyssla som kräver att arbetstid används för uppgifter som hör till bisysslan, om inte myndigheten på ansökan beviljar honom tillstånd därtill. Bisysslotillstånd kan beviljas också för viss tid och begränsat. Ett bisysslotillstånd kan återkallas om det finns skäl därtill.

Vid prövning av om bisysslotillstånd skall beviljas skall det beaktas att tjänstemannen inte på grund av bisysslan får bli jävig i sina uppgifter. Bisysslan får inte heller äventyra förtroendet för opartiskheten i skötseln av uppgifterna och den får inte heller annars inverka menligt på skötseln av kansliets uppgifter.

Om annan bisyssla än sådan som avses i 1 mom. skall tjänstemannen göra anmälan till myndigheten. Denna kan på de grunder som anges i 2 mom. förbjuda tjänstemannen att ta emot eller inneha en sådan bisyssla.

Med bisyssla avses i 1—3 mom. tjänst och sådant avlönat arbete eller avlönat uppdrag som tjänstemannen har rätt att avsäga sig samt yrke, näring och rörelse.

19 §

En tjänsteman är skyldig att på begäran av myndigheten lämna denna upplysningar om sina förutsättningar att sköta tjänsten med hänsyn till hälsan. En tjänsteman kan åläggas att genomgå kontroll eller undersökning av hälsotillståndet, om detta är nödvändigt för bedömningen av hans förutsättningar att sköta sina uppgifter.

De direkta kostnaderna för kontroller och undersökningar som enligt 1 mom. bestämts av myndigheten betalas av statsmedel.

20 §

En tjänsteman kan för viss tid förflyttas till arbete hos en annan arbetsgivare än kansliet, om förflyttningen förbättrar tjänstemannens förutsättningar att fullgöra sina tjänsteåligganden eller främjar varaktigheten i tjänstemannens anställningsförhållande eller sysselsättandet av tjänstemannen och om den mottagande arbetsgivaren samt tjänstemannen har gett sitt samtycke till förflytt-

ningen. Under denna tid står tjänstemannen i tjänsteförhållande till republikens presidents kansli.

6 kap. Tjänstledighet

21 §

En tjänsteman vid kansliet får avbryta sitt arbete, om myndigheten på ansökan beviljar honom tjänstledighet eller om han är tjänstledig direkt med stöd av lag. Om avbrytande av arbetet på andra grunder gäller vad som särskilt stadgas eller bestäms därom. Tjänstledighet kan också beviljas utan ansökan, om tjänstemannen inte har kunnat ansöka om tjänstledighet innan arbetet avbröts eller om tillräckliga uppgifter om varför arbetet har avbrutits annars har fått.

En tjänsteman är tjänstledig under den tid han är riksdagsman eller medlem av statsrådet eller fullgör sin värnplikt. Beviljande av tjänstledighet beror annars på myndighetens prövning, om inte till någon del något annat särskilt stadgas eller bestäms.

Även partiell tjänstledighet kan beviljas. En tjänstledig tjänsteman kan dessutom med sitt samtycke av särskilda skäl förordnas att fullgöra vissa tjänsteåligganden.

22 §

En statstjänsteman som utnämns för viss tid till en tjänst vid republikens presidents kansli är för den tid han är i kansliets tjänst tjänstledig från den tjänst till vilken han har utnämnts.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller inte tjänstemän vid riksdagen.

7 kap. Varning

23 §

En tjänsteman som bryter mot eller åsidosätter sin tjänsteplikt kan ges en skriftlig varning.

8 kap. Avslutande av tjänsteförhållande

24 §

Ett tjänsteförhållande kan sägas upp ömsesidigt så att det upphör efter en viss uppsägningstid eller, om så är överenskommet, utan att någon uppsägningstid iakttas.

En myndighet får inte säga upp ett tjänsteförhållande av något skäl som beror av tjänstemannen, om inte skälet är synnerligen vägande. Som ett sådant skäl kan åtminstone inte betraktas

1) tjänstemannens sjukdom, lyte eller kroppsskada, om inte följden härav har varit en väsentlig och bestående nedgång i tjänstemannens arbetsförmåga och tjänstemannen på grund härav har rätt till invalidpension, eller

2) tjänstemannens politiska, religiösa eller andra åsikter eller hans deltagande i samhällslig verksamhet eller föreningsverksamhet.

Uppsägning på någon grund som avses i denna paragraf skall ske inom skälig tid efter att myndigheten har fått kännedom om uppsägningsgrunden.

En myndighets uppsägningsrätt kan dessutom genom avtal begränsas så att myndigheten får utöva den endast på de grunder som nämns i avtalet.

En myndighet får inte säga upp en tjänsteman på grund av graviditet. Säger en myndighet upp en tjänsteman som är gravid, anses uppsägningen bero på graviditeten, om inte myndigheten visar någon annan grund. En myndighet får inte säga upp en tjänsteman under särskild moderskapsledighet, moderskapsledighet, faderskapsledighet, föräldraledighet eller vårdledighet, och inte heller, sedan den fått kännedom om tjänstemannens graviditet eller om att tjänstemannen utnyttjar sin ovan nämnda rätt, säga upp anställningsförhållandet så att det upphör då den ovan nämnda ledigheten börjar eller medan den varar.

Tjänsteförhållandet för en tjänsteman som utnämnts för viss tid upphör utan uppsägning då denna tid gått ut, om inte tjänsteförhållandet med anledning av uppsägning har upphört redan tidigare.

25 §

Republikens president kan, när det finns orsak därtill, säga upp en tjänsteman som han har utnämnt och bestämma att tjänsteförhållandet skall upphöra omedelbart eller på en viss uppgiven dag.

26 §

En myndighet har rätt att säga upp en tjänsteman, om tjänstemannens uppgifter eller kansliets möjligheter att erbjuda honom uppgifter minskar väsentligt och inte bara

tillfälligt. Vad som i 24 § 4 och 5 mom. stadgas om begränsning av uppsägningsrätten gäller på motsvarande sätt också de uppsägningsgrunder som nämns i denna paragraf.

Grund för uppsägning enligt 1 mom. anses åtminstone inte föreligga, då

1) uppsägningen har föregåtts eller följts av att en ny arbetstagare har anställts i liknande uppgifter, och ändringar i ämbetsverkets verksamhetsbetingelser inte har inträffat under samma tid, eller

2) den omorganisering av arbetsuppgifterna som har uppgivits som orsak till uppsägningen i själva verket inte minskar det arbete som ämbetsverket kan erbjuda eller ändrar arbetsuppgifternas art.

27 §

En myndighet som verkställer uppsägning och en tjänsteman kan avtala att tjänsteförhållandet upphör omedelbart med anledning av uppsägningen. Då tjänsteförhållandet upphör omedelbart har tjänstemannen dock rätt till en ersättning som motsvarar lönen för uppsägningstiden.

En myndighet som har sagt upp en tjänsteman kan före uppsägningstidens utgång återta uppsägningen, om tjänstemannen ger sitt samtycke till det. En tjänsteman får återta sin uppsägning före uppsägningstidens utgång, om myndigheten samtycker till det.

28 §

En permitterad tjänsteman är oberoende av den uppsägningstid som annars gäller i tjänsteförhållandet berättigad att säga upp sitt tjänsteförhållande att upphöra när som helst under permitteringstiden. Denna rätt har han dock inte under den sista veckan före utgången av permitteringstiden, om han redan känner till när permitteringen kommer att upphöra.

Om myndigheten innan permitteringen upphör säger upp en tjänsteman, är tjänstemannen berättigad till lön för uppsägningstiden även i fråga om permitteringstiden. Rätt till lön för uppsägningstiden föreligger dock inte om uppsägningen har upphävts med anledning av att ändring har sökts.

29 §

Uppsägningstiden kan avtalas att omfatta högst sex månader. Har längre tid avtalats, skall i stället nämnda uppsägningstid iakttas.

I avtal kan bestämmas att uppsägningstiden för myndigheten är längre än den uppsägningstid som en tjänsteman skall iaktta när han säger upp tjänsteförhållandet.

Har inte något annat överenskommit, kan myndigheten säga upp en tjänstemans tjänsteförhållande så att det upphör tidigast

1) om två månader, om tjänstemannen har stått i anställningsförhållande till staten högst fem år,

2) om tre månader, om tjänstemannen har stått i anställningsförhållande till staten över fem men högst nio år,

3) om fyra månader, om tjänstemannen har stått i anställningsförhållande till staten över nio men högst 12 år,

4) om fem månader, om tjänstemannen har stått i anställningsförhållande till staten över 12 men högst 15 år, samt

5) om sex månader, om tjänstemannen har stått i anställningsförhållande till staten över 15 år.

När en tjänsteman säger upp sig iakttas en uppsägningstid på en månad. Har anställningsförhållandet till staten varat över tio år, iakttas dock en uppsägningstid på två månader.

30 §

En myndighet kan, på de grunder på vilka ett tjänsteförhållande med stöd av 26 § 1 mom. kan sägas upp, ombilda ett tjänsteförhållande till ett tjänsteförhållande på deltid, räknat från utgången av uppsägningstiden.

31 §

En tjänstemans tjänsteförhållande kan genast upplösas, om tjänstemannen grovt bryter mot eller åsidosätter sin tjänsteplikt.

32 §

Rätten att upplösa ett tjänsteförhållande förfaller, om inte skälet därtill redan därförinnan har förlorat sin betydelse, två veckor från det myndigheten fick kännedom om orsaken till upplösandet eller, om skälet är av fortgående art, från det kännedom erhöles om att det bortfallit. Finns det giltigt hinder för upplösning, får upplösning verkställas inom två veckor från det hindret bortföll.

Har upplösandet av ett tjänsteförhållande uppskjutits på grund av förundersökning eller inhämtande av annan utredning som behövs i saken, får upplösning verkställas

inom två veckor från det förundersökningen avslutats eller utredningen inhämtats. Upplösning får dock verkställas senast sex månader från det att orsaken till upplösningen uppkom.

33 §

Den allmänna avgångsåldern för tjänstemän är 65 år.

En tjänstemans tjänsteförhållande upphör utan uppsägning eller annan åtgärd, vars syfte är att tjänsteförhållandet skall upphöra, vid utgången av den månad under vilken han uppnår avgångsåldern.

9 kap. Permittering

34 §

Om en myndighet med stöd av 26 § 1 mom. kan säga upp en tjänsteman, kan tjänstemannen med iakttagande av 14 dagars varsel permitteras så att tjänsteutövningen och löneutbetalningen avbryts för viss tid eller tills vidare medan tjänsteförhållandet i övrigt består.

En tjänsteman kan så som stadgas i 1 mom. permitteras för högst 90 dagar, om hans uppgifter eller kansliets möjligheter att erbjuda honom uppgifter tillfälligt har minskat och myndigheten inte skäligen för honom inom kansliet kan ordna andra uppgifter eller utbildning som lämpar sig för arbetsgivarens behov.

Medan ett tjänsteförhållande består kan på myndighetens eller en tjänstemans initiativ överenskommelse träffas om permittering av tjänstemannen.

35 §

Permittering hindrar inte en tjänsteman från att under permitteringstiden utföra annat arbete.

Tjänstemannen bibehåller under permitteringstiden rätten att bo kvar i en bostad som ställts till hans förfogande på grundval av anställningsförhållandet. Om vägande skäl kräver det kan myndigheten upplåta en annan lämplig bostad för en tjänsteman vars tjänsteutövning har avbrutits på grund av permittering. De flyttningkostnader som föranleds därav ersätts av statens medel.

36 §

Sedan myndigheten konstaterat att permittering är nödvändig skall den omedelbart och, om möjligt, senast tre månader före permitteringens början tillstålla tjänstemannaföreningen förhandsmeddelande om permitteringen. I förhandsmeddelandet skall nämnas permitteringens orsak, beräknade begynnelse tidpunkt och längd.

37 §

Det meddelande om permittering som avses i 34 § 1 mom. skall ges till tjänstemannen personligen samt till tjänstemannaföreningen. I meddelandet skall nämnas orsaken till permitteringen, begynnelse tidpunkten och tidsbestämd permitterings längd samt, i fråga om permittering tills vidare, denna permitterings beräknade längd. Myndigheten skall på tjänstemannens begäran ge ett skriftligt intyg om permitteringen.

Den skyldighet att anmäla om permittering som avses i 1 mom. föreligger dock inte i de fall då myndigheten av någon annan orsak än permittering inte är skyldig att betala lön som hänför sig till permitteringstiden.

Myndigheten kan med tjänstemannens samtycke ändra den tidpunkt då en permittering börjar eller upphör eller återkalla en permittering. Har en tjänsteman permitterats tills vidare, skall meddelande om att arbetet återupptas tillställas honom minst en vecka i förväg.

10 kap.

Avstängning från tjänsteutövning

38 §

En tjänsteman kan avstängas från tjänsteutövning

1) under tiden för åtal för brott samt därav betingade undersökningar, om dessa kan inverka på tjänstemannens förutsättningar att sköta sina uppgifter,

2) om tjänstemannen vägrar att delta i sådan kontroll eller undersökning som avses i 19 § eller om han vägrar att enligt nämnda paragraf lämna uppgifter om sitt hälsotillstånd,

3) om tjänstemannen har en sjukdom som i väsentlig mån hindrar skötseln av tjänsten, samt

4) omedelbart efter en uppsägning, om den gärning eller försummelse som ligger till grund för uppsägningen visar att tjänste-

mannen är till den grad olämplig för sin uppgift att tjänsteutövningen inte kan fortsätta eller om den fortsatta tjänsteutövningen under uppsägningstiden kan äventyra medborgarnas säkerhet.

Vid avstängning från tjänsteutövning med stöd av 1 mom. 4 punkten är tjänstemannen dock berättigad till lön för uppsägningstiden.

11 kap.

Avgångsbidrag, utbildningsstöd och periodisk ersättning

39 §

Till en tjänsteman som stått i långvarigt anställningsförhållande till staten skall betalas avgångsbidrag, om anställningsförhållandet har upphört till följd av att han blivit uppsagd med stöd av 26 § och det på grund av hans ålder eller av annan orsak är svårt för honom att få ett nytt arbete.

Om avgångsbidrag till en tjänsteman vid kansliet beslutar kanslichefen och bidraget utbetalas av statskontoret.

Om anställningsförhållandet fortsätter, betalas till tjänstemannen personligt stöd för frivillig yrkesinriktad vuxenutbildning enligt vad kanslichefen bestämmer.

40 §

En tjänsteman som har sagts upp kan beviljas periodisk ersättning till dess han får ett nytt arbete.

41 §

Grundar sig ett lagakraftvunnet beslut som gäller avgångsbidrag, utbildningsstöd eller periodisk ersättning på felaktig eller bristfällig utredning, kan kanslichefen ta upp ärendet till ny behandling.

Avgångsbidrag och utbildningsstöd som utbetalts utan grund får återkrävas genom att beloppet dras av från framtida avgångsbidrag eller utbildningsstöd. Avgångsbidraget eller utbildningsstödet behöver dock inte återkrävas, om beviljandet eller utbetalningen inte skall anses ha orsakats av svikligt förfarande av den som fick bidraget eller stödet eller av hans ombud.

12 kap.

Anställningsvillkor

42 §

Angående anställningsvillkoren för kansli-

ets tjänstemän gäller vad som stadgas, bestäms eller i tjänstekollektivavtal är överenskommet om statens tjänstemän, om inte kanslichefen bestämmer något annat.

Om anställningsvillkoren skall vid behov föras förhandlingar med de tjänstemannaföreningar som kansliet har godkänt som förhandlingsparter.

I avtal som avses i 5 § 3 punkten får inte överenskommas om frågor om vilka det enligt 2 § 2 och 3 mom. lagen om statens tjänstekollektivavtal (664/70) inte får ingås avtal. I avtalet får inte heller överenskommas om villkor som är sämre än de anställningsvillkor som har överenskommit i statens tjänstekollektivavtal.

Uppsägning av en tjänsteman eller upplösning av ett tjänsteförhållande betraktas samtidigt som uppsägning av avtalet.

13 kap.

Rättelseförfarande

43 §

En tjänsteman som anser att kansliet inte till honom utgivit en ekonomisk förmån av tjänsteförhållandet sådan den borde ha varit, får skriftligen yrka rättelse hos kanslichefen.

Rättelseyrkande får inte framställas i ärenden som enligt denna lag omfattas av förhandlingsförfarandet.

44 §

Ändring i kansliets beslut i de fall som avses i 18, 20, 38 och 43 §§ söks genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen med iakttagande av lagen om ändringsökande i förvaltningsärenden (154/50). Högsta förvaltningsdomstolen skall behandla ärendet i brådskande ordning.

14 kap.

Särskilda stadganden

45 §

Lön eller annan ekonomisk förmån av anställningsförhållandet som utbetalts utan grund får återkrävas genom att den dras av från tjänstemannens lön i samband med följande löneutbetalning eller kommande löneutbetalningar, om tjänstemannen fortfarande är anställd vid kansliet.

Från den lön som varje gång skall utbetalas får inte med stöd av 1 mom. indrivnas mera än vad som enligt lag får utmätas av

lön. Då återkravsförfarande inleds skall tjänstemannen meddelas grunden för detta samt det belopp som återkrävs.

46 §

Återkrav av lön eller annan ekonomisk förmån av anställningsförhållandet som utbetalts utan grund skall inledas så som stadgas i 45 § eller anhängiggöras i annan ordning inom tre år från utgången av det kalenderår under vilket lönen eller förmånen utgavs. Inleds eller anhängiggörs inte återkravsförfarande inom denna tid, har rätten till återkrav gått förlorad.

47 §

Försummar en tjänsteman att iaktta bestämmelserna om sökande av dag- eller moderskapspenning som med stöd av sjukförsäkringslagen (364/63) betalas till arbetsgivaren eller bestämmelserna om sökande av någon annan på lag grundad förmån, kan för tjänstledighetstiden till honom utbetald lön, till den del den motsvarar dag- eller moderskapspenningen eller en annan förmån av ovan nämnt slag, återkrävas i samband med följande löneutbetalning eller kommande löneutbetalningar.

48 §

Om ersättande av skada som orsakats i tjänsteförhållande gäller vad som därom stadgas särskilt.

49 §

En tjänsteman vid kansliet anses ha avgått från sin tidigare tjänst räknat från den tidpunkt då han utnämns till en annan statlig tjänst, om inte något annat stadgas i lag.

Utan hinder av 1 mom. kan myndigheten bevilja en tjänsteman vid kansliet tjänstledighet, om han för viss tid utnämns till en annan statlig tjänst.

Har den som för viss tid utnämns till en tjänst vid kansliet tidigare utnämns till en tjänst där, är han tjänstledig från den sistnämnda tjänsten under den tid han sköter den förstnämnda tjänsten.

50 §

Uppsägning och upplösning av ett tjänsteförhållande skall ske skriftligen.

Innan en tjänsteman avstås från tjänsteutövning eller sägs upp med stöd av 24 eller 25 §, ett tjänsteförhållande upplöses

eller en tjänsteman ges varning, skall tjänstemannen ges tillfälle att bli hörd i saken.

I kanslistadgan kan bestämmas om hörande av tjänstemannaföreningen innan beslut fattas om permittering av en tjänsteman, uppsägning eller avstängning från tjänsteutövning eller upplösning av tjänsteförhållandet.

51 §

En tjänsteman har rätt att av myndigheten på begäran få intyg över den tid anställningsförhållandet varat och uppgifternas art (*arbetsintyg*). Dessutom skall, om tjänstemannen begär det, i arbetsintyget anges orsaken till att anställningsförhållandet upphör samt ges vitsord över tjänstemannens arbetskicklighet, flit och uppförande. Efter en tjänstemans död har dödsboet rätt att få arbetsintyg.

Begärs arbetsintyg senare än 10 år efter det anställningsförhållandet upphörde, är myndigheten skyldig att ge intyget endast om detta inte medför oskäligen olägenhet. Under samma förutsättning skall i stället för ett arbetsintyg, som förkommit eller förstörts, på begäran ges ett nytt intyg.

Ett arbetsintyg får inte förses med sådan anteckning eller ges sådan form att därmed avses att lämna andra uppgifter om tjänstemannen än vad som framgår av intygets ordalydelse.

52 §

Har inte förhandlingar till följd av meningsskiljaktighet om tolkningen av anställningsvillkoren krävts eller annat yrkande på ekonomisk förmån av tjänsteförhållande framställts inom tre år från utgången av det kalenderår under vilket prestationen borde ha ägt rum, är rätten till förmånen förverkad.

53 §

Om rätt till ålders-, invalid-, arbetslöshets- och deltidspension för en tjänsteman vid kansliet samt om familjepension efter sådan tjänsteman stadgas särskilt.

Republikens president kan bevilja den som hör till eller har hört till kansliets personal extra pension.

54 §

Då en tjänsteman vid kansliet har avlidit betalas till hans anhöriga av statens medel

ekonomiskt stöd såsom en förmån som motsvarar grupplivförsäkring, varvid i tillämpliga delar iakttas vad som är bestämt i gällande tjänstekollektivavtal.

Stödet beviljas och utbetalas av statskontoret på ansökan.

55 §

På begäran av kansliet skall andra myndigheter och tjänstemän ge behövlig handräckning inom ramen för sin behörighet.

Med handräckning avses att tillhandahålla upplysningar och utredningar eller andra myndighetstjänster, att ställa personal till förfogande samt att vidta åtgärder och sköta uppgifter som annars behövs för utförande av kansliets uppgifter.

56 §

Det måste säkerställas att presidentämbetet kan utövas oberoende av stridsåtgärder i samband med arbetskonflikter. Om en stridsåtgärd av nämnda slag hindrar eller i väsentlig grad inverkar menligt på skötseln av presidentämbetet, skall parterna, sedan de fått vetskap därom, utan dröjsmål vidta nödvändiga åtgärder för att avlägsna detta hinder eller men.

57 §

Av republikens president utnämnda tjänstemän vid kansliet åtalas för brott i tjänsten i Helsingfors hovrätt.

58 §

I fråga om införande av inkomster och utgifter för republikens president och kansliet i statsbudgeten, tillämpningen av den godkända budgeten och övervakningen av dess tillämpning samt i fråga om kansliet som räkenskapsverk tillämpas vad som stadgas om ministerier i lagen om statsbudgeten (423/88) och med stöd av den. Om åtgärder

som förutsätter tillstånd av finansministeriet beslutar dock kanslichefen.

59 §

Om republikens presidents arkiv stadgas vid behov genom förordning.

På republikens presidents kanslis arkiv tillämpas arkivlagen (831/94), om inte något annat bestäms i kanslistadgan.

60 §

Angående tystnadsplikt i fråga om ärenden och handlingar som handläggs av republikens president och kansliet gäller lagen om allmänna handlingars offentlighet, om inte något annat följer av kanslistadgan eller beslutas av republikens president.

61 §

Närmare bestämmelser om kansliets verksamhet utfärdas i kanslistadgan.

15 kap.

Ikraftträdelsestadgan

62 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1996.

Genom denna lag upphävs lagen den 23 december 1987 om republikens presidents kansli (1099/87).

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

63 §

Tillfälliga tjänstemän och tjänstförrättande tjänstemän vid republikens presidents kansli överförs när denna lag träder i kraft till ett sådant tjänsteförhållande om vilket stadgas i 9 § 1 mom. för den tidsperiod eller annars begränsade tid för vilken de har anställts som tillfälliga tjänstemän eller tjänstförrättande tjänstemän.

2.

L a g**om upphävande av vissa stadganden i statstjänstemannalagen**

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

Härmed upphävs ^{1 §} 4 § 2 mom. 1 punkten, 7 § 1 mom. 1 punkten och 26 § 1 punkten i statstjänstemannalagen av den 19 augusti 1994 (750/94). Denna lag träder ^{2 §} i kraft den 1 januari 1996.

Helsingfors den 8 september 1995

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Statsminister *Paavo Lipponen*